

Hogeschool Gent
Bachelor in het vastgoed
(professioneel gerichte bachelor)

Inhoud

1	Samenvattende conclusie	3
2	Besluit	4
3	Werkwijze en verantwoording	5
3.1	Evaluatieorgaan en visitatiecommissie	5
3.2	Werkwijze	5
3.3	Domeinspecifiek referentiekader	7
3.4	Overwegingen NVAO betreffende werkwijze evaluatieorgaan en visitatiecommissie	7
4	Opleiding	9
5	Beoordeling	10
5.1	Doelstellingen opleiding	10
5.2	Programma	11
5.3	Inzet personeel	15
5.4	Voorzieningen	16
5.5	Interne kwaliteitszorg	17
5.6	Resultaten	18
6	Oordelen visitatiecommissie	20
7	Oordelen NVAO	21
8	Opmerkingen en bezwaren van instelling	22

1 Samenvattende conclusie

Bij brief van 5 juli 2009 heeft Hogeschool Gent (HoGent) bij de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) een aanvraag tot accreditatie ingediend voor de opleiding Bachelor in het vastgoed (professioneel gerichte bachelor), steunend op een visitatierapport uitgevoerd door de Vlaamse Hogescholenraad. De aanvraag is ontvangen op 9 juli 2009.

Procedurele eisen

De NVAO komt tot de volgende vaststellingen:

- De visitatiecommissie heeft het visitatieprotocol gevolgd zoals vastgesteld door het evaluatieorgaan;
- Het referentiekader gehanteerd door de visitatiecommissie bevat alle onderwerpen en facetten van het Accreditatiekader bestaande opleidingen hoger onderwijs Vlaanderen van de NVAO (accreditatiekader) inclusief een domeinspecifieke vertaling. De facetten worden wel in een afwijkende volgorde behandeld;
- De visitatiecommissie heeft de beslisregels beschreven in het accreditatiekader adequaat toegepast;
- De gevolgde procedure is in overeenstemming met het toetsingskader voor de werkwijze van de VLIR en VLHORA als evaluatieorgaan of de erkenningsregeling van andere evaluatieorganen.

Inhoudelijke eisen

De NVAO komt tot de volgende vaststellingen:

- Het oordeel van de visitatiecommissie over de kwaliteit van de opleiding is mede gebaseerd op een vergelijking met verwante opleidingen en zo mogelijk internationaal gehanteerde normen voor opleidingen in het relevante domein;
- In het visitatierapport vastgesteld door de visitatiecommissie is voldoende gemotiveerd waarom de opleiding al dan niet aan de criteria van het beoordelingskader (hoofdstuk 2) voldoet zodat voldoende generieke kwaliteitswaarborgen voorhanden zijn. Het visitatierapport behandelt minimaal de zes in het accreditatiekader genoemde onderwerpen, waarbij per onderwerp aan alle facetten aandacht wordt besteed. Voor ieder facet is een oordeel gegeven op de vierpuntsschaal op basis waarvan per onderwerp een oordeel volgt. De oordelen zijn onderbouwd met feiten en analyses. Het visitatierapport wordt afgesloten met een samenvattend oordeel over de opleiding;
- Het visitatierapport geeft inzicht in de kwaliteit van de visitatiecommissie. Het visitatierapport bevat informatie over de omvang en de samenstelling van de visitatiecommissie, en over haar onafhankelijkheid, deskundigheid en gezaghebbendheid.

2 Besluit

betreffende de accreditatie van de Bachelor in het vastgoed (professioneel gerichte bachelor) van de Hogeschool Gent.

De NVAO,
Na beraadslaging,
Besluit :

Met toepassing van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen, wordt het accreditatierapport en –besluit met positief eindoordeel voor de opleiding Bachelor in het vastgoed (professioneel gerichte bachelor) van de Hogeschool Gent goedgekeurd en wordt de opleiding geaccrediteerd. Het betreft een opleiding met volgende afstudeerrichtingen: Landmeten en Makelaardij, die te Gent wordt georganiseerd.

De in het eerste lid bedoelde accreditatie geldt vanaf de aanvang van het academiejaar 2009-2010 tot en met het einde van het academiejaar 2016-2017.

Den Haag, 2 november 2009

Voor de NVAO,

Guido Langouche
Bestuurder NVAO

3 Werkwijze en verantwoording

Bij brief van 5 juli 2009 heeft Hogeschool Gent bij de NVAO een accreditatieaanvraag ingediend voor de opleiding Bachelor in het vastgoed. De aanvraag is ontvangen op 9 juli 2009.

Ter ondersteuning van deze aanvraag heeft Hogeschool Gent een rapport bijgevoegd vanwege een evaluatieorgaan: Vlaamse Hogescholenraad.

De NVAO heeft deze aanvraag beoordeeld aan de hand van het Accreditatiekader bestaande opleidingen hoger onderwijs Vlaanderen (14 februari 2005), conform de Handleiding accreditatie Vlaamse Gemeenschap (8 mei 2007) en het Reglement tot bepaling van bestuursbeginselen die van toepassing zijn bij de besluitvorming inzake accreditatie en Toets Nieuwe Opleiding ten aanzien van hogeronderwijsopleidingen in de Vlaamse Gemeenschap (14 februari 2005).

3.1 Evaluatieorgaan en visitatiecommissie

Evaluatieorgaan: Vlaamse Hogescholenraad

Visitatiecommissie:

Voorzitter

- Dr. A. Libotton, hoofddocent aan de Vrije Universiteit Brussel - Vakgroep Onderwijskunde

Leden

- Ir. Guy Roymans, 33 jaar ervaring wegebouw, expertise zorgsystemen (kwaliteit, veiligheid en milieu) en veiligheidscoördinatie binnen de bouwsector
- Dr. Pol Vanacker, directeur-bestuurder ERA (Electronic Realty Associates), het samenwerkingsverband van kwaliteitsmakelaars in residentieel vastgoed
- Luc Machon, vastpromotor en vastgoedmakelaar, docent vastgoedrecht voor de vastgoedpraktijk HUB en voorzitter Confederatie van Immobiliënberoepen Vlaanderen
- Maarten Dedeyne, student bouw aan de Katholieke Hogeschool Sint-Lieven

Secretaris:

- Michel Vandenbosch, Vlhora medewerker

De Erkenningscommissie heeft bij besluit van 1 juni 2006 bevestigd dat de samenstelling van deze visitatiecommissie voldoet aan de criteria van onafhankelijkheid die gelden voor de opleidingen van ambtshalve geregistreerde instellingen.

3.2 Werkwijze

Op 16 oktober 2006 werd de commissie officieel geïnstalleerd. De installatievergadering stond in het kader van een kennismaking, een gedetailleerde bespreking van het visitatieproces aan de hand van de *Handleiding Onderwijsvisitaties VLIR-VLHORA, februari 2005* en een toelichting van het ontwerp domeinspecifieke referentiekader. Er werden een aantal praktische afspraken gemaakt.

De visitatiecommissie heeft een domeinspecifiek referentiekader voor de opleiding opgesteld en aan de opleidingen bezorgd. De commissie heeft vastgesteld dat het zelfevaluatie-rapport en de bijlagen een voldoende basis vormden voor het visitatiebezoek. Elk commissielid heeft het zelfevaluatie-rapport en de bijlagen bestudeerd, de geselecteerde eindwerken gelezen en haar argumenten, vragen en voorlopig oordeel vastgelegd in een checklist, waarvan de secretaris een synthese heeft gemaakt. De synthese werd uitvoerig besproken en beargumenteerd door de commissieleden. Op basis van de bespreking en de door de commissieleden opgestuurde vragenlijsten inventariseerde de secretaris kernpunten en prioriteiten voor de gesprekken en het materialenonderzoek bij de visitatie.

De VLHORA heeft een bezoekschema ontwikkeld. Tijdens de visitatie werd gesproken met (een representatieve) vertegenwoordiging van alle geledingen. Tijdens de visitatie werd bijkomend informatiemateriaal bestudeerd en werd een bezoek gebracht aan de instelling met het oog op de beoordeling van de accommodaties en de voorzieningen voor de studenten. Tijdens de visitatie werd voor de verdere bevraging gebruik gemaakt van de synthese van de checklist en van de vragenlijsten.

Binnen het bezoekprogramma werden een aantal overlegmomenten voor de commissieleden voorzien om de bevindingen uit te wisselen en te komen tot gezamenlijke en meer definitieve (tussen)oordelen. Na de gesprekken met de vertegenwoordigers van de opleiding hebben de visitatieleden hun definitief (tussen)oordeel per facet en per onderwerp gegeven. Op het einde van het visitatiebezoek heeft de voorzitter een korte mondelinge rapportering gegeven van de ervaringen en bevindingen van de commissie, zonder expliciete en inhoudelijk waarderende oordelen uit te spreken.

De secretaris heeft in samenspraak met de voorzitter en de commissieleden, op basis van het zelfevaluatie-rapport, de checklisten en de motiveringen een ontwerp opleidingsrapport opgesteld. Het ontwerp-rapport geeft per onderwerp en per facet het oordeel en de motivering van de commissie weer. Daarnaast werden - waar wenselijk en/of noodzakelijk - aandachtspunten en eventuele aanbevelingen voor verbetering geformuleerd. Het ontwerp opleidingsrapport werd aan de hogescholen gezonden voor een reactie. De opleiding heeft hierop niet gereageerd. Het vergelijkende deel en de opleidingsrapporten werden samengebracht in het voorliggende visitatierapport van de professioneel gerichte bachelor in de bouw en de professioneel gerichte bachelor in het vastgoed dat op 4 september 2008 gepubliceerd werd.

De commissie heeft vooreerst een oordeel per facet vastgelegd. Daarna heeft de commissie een oordeel per onderwerp vastgelegd op basis van de oordelen van de facetten die van het onderwerp deel uitmaken. De commissie houdt in haar beoordeling rekening met accenten die de opleiding eventueel zelf legt, met het domeinspecifieke referentiekader en met de benchmarking ten opzichte van de gelijkaardige opleidingen in andere instellingen van hoger onderwijs. Alle oordelen en wegingen volgen de beslisregels zoals geformuleerd in de *Handleiding Onderwijsvisitaties VLIR/VLHORA, februari 2005*. Op het niveau van de facetten volgen de oordelen een vierpuntenschaal: 'onvoldoende', 'voldoende', 'goed' en 'excellent'. Op het niveau van de onderwerpen en op het niveau van de opleiding in haar geheel geeft de commissie een antwoord op de vraag of er in de opleiding voor dit onderwerp voldoende generieke kwaliteitswaarborgen aanwezig zijn. Hierbij kan het oordeel 'voldoende' of 'onvoldoende' luiden.

3.3 Domeinspecifiek referentiekader

De visitatiecommissie is verantwoordelijk voor de opmaak van het domeinspecifiek referentiekader dat gebruikt wordt bij de beoordeling van opleiding. De VLHORA als evaluatieorgaan geeft de procedure aan voor de opstelling ervan. Het referentiekader is niet bedoeld om een ideale opleiding te schetsen. Respect voor de eigenheid van een opleiding en voor de diversiteit binnen eenzelfde opleiding over de instellingen heen, veronderstelt immers dat in de eerste plaats wordt nagegaan of elke opleiding erin slaagt haar eigen doelstellingen te realiseren en dit zowel inhoudelijk als procesmatig. Dit belet niet dat wordt nagegaan of elke opleiding aan een aantal minimumeisen voldoet, die aan de betreffende opleiding worden gesteld vanuit het vakgebied en/of de relevante beroepspraktijk. Het domeinspecifieke referentiekader professioneel gerichte bacheloropleiding in het vastgoed werd opgebouwd aan de hand van de referentiekaders van de volgende opleidingen: Hogeschool Antwerpen, Hogeschool Gent en de Katholieke Hogeschool Sint-Lieven. Er werden ook Brondocumenten onderschreven door werkveld gebruikt namelijk: Competenties vzw Bachelor.be, Beroepsprofielen VLOR en Competenties VDAB voor vertegenwoordiger onroerend goed en landmeter topograaf.

3.4 Overwegingen NVAO betreffende werkwijze evaluatieorgaan en visitatiecommissie

De NVAO komt tot de volgende vaststellingen:

- Het evaluatieorgaan heeft overtuigend aangetoond dat het oordeel in onafhankelijkheid tot stand is gekomen. Uit het onafhankelijkheidsbesluit van de Erkenningscommissie en de onafhankelijkheidsverklaringen van de commissieleden blijkt tevens dat de commissieleden in onafhankelijkheid tot hun oordeel zijn gekomen. De NVAO concludeert dat de visitatie en het beoordelingsproces in volstrekte onafhankelijkheid hebben plaatsgevonden;
- De commissie bestond uit 5 leden inclusief een student. Op basis van de in het rapport beschreven informatie, waar onder cv's, heeft de NVAO vastgesteld dat onderwijsdeskundigheid en deskundigheid in de didactiek, de vakdeskundigheid binnen de discipline en het afnemend veld en relevante deskundigheid op het gebied van internationale ontwikkelingen van de discipline aanwezig waren. De deskundigheid binnen de commissie omvatte voldoende de gehele breedte van de opleiding.

De visitatiecommissie was bijgevolg voldoende deskundig en gezaghebbend om de beoordeling uit te voeren.

De visitatie heeft plaatsgevonden op basis van en in overeenstemming met het visitatieprotocol, zoals voorgelegd bij erkenning of toetsing:

- Het rapport geeft voldoende aan dat het visitatieprotocol effectief werd gevolgd;
- In het rapport verklaart de commissie dat de zelfevaluatie voldoende basis bood en dus voldoende zelfkritisch was;
- Het evaluatieorgaan heeft naar het oordeel van de NVAO overtuigend gegarandeerd dat de commissie adequaat heeft gewerkt;
- De commissie heeft de beschikking gekregen over eerdere visitatierapporten en heeft getoetst of de wijze waarop opleidingen met eerdere aanbevelingen en adviezen zijn omgegaan voldoende is.

De visitatie heeft plaatsgevonden op basis van en in overeenstemming met een domeinspecifiek referentiekader dat voldoet aan de eisen gesteld in de erkenningsregeling/toetsingsregeling en het NVAO kader. Daarbij is aangesloten bij:

- eisen gesteld door (buitenlandse) vakgenoten en de beroepspraktijk aan een opleiding in het domein;
- kaders gehanteerd in eerdere visitatie;
- indien beschikbaar beroepsprofielen;
- referentiekader aangereikt door opleiding, dat voldoende situering geeft van de opleiding in nationaal en/of internationaal verband en met betrekking tot de relevante beroepspraktijk;
- wettelijke eisen voor beschermde beroepen.

Voorts komt de NVAO tot de volgende vaststellingen:

- De werkwijze van de commissie bij de beoordeling van de opleiding Bachelor in het vastgoed (professioneel gerichte bachelor) van de Hogeschool Gent is zorgvuldig en gedegen geweest. De gevolgde werkwijze en procedure, en de geraadpleegde informatiebronnen zijn helder en nauwkeurig geformuleerd en vermeld;
- De commissie heeft haar oordeel opgesteld en onderbouwd in overeenstemming met het visitatieprotocol en heeft de daarbij behorende beslisregels gevolgd. Voor de facetten geldt dat de analyses van de commissie duidelijk en consistent zijn, en ze leiden tot heldere conclusies. Op onderwerpniveau zijn de oordelen over de facetten op een juiste en zorgvuldige wijze afgewogen en neergelegd in heldere conclusies;
- De commissie heeft hiertoe op een zorgvuldige wijze een domeinspecifiek referentiekader vastgesteld;
- Het kwaliteitsoordeel bij de toetsing is - voor zover relevant - mede gebaseerd op een vergelijking met verwante andere opleidingen en internationaal geaccepteerde criteria voor opleidingen in het desbetreffende domein;
- De commissie heeft in haar advies een aantal kritische kanttekeningen opgenomen. De NVAO onderschrijft deze en brengt deze onder de aandacht van de opleiding.
- De visitatiecommissie heeft in het kader van het verbeterperspectief aanbevelingen in het visitatierapport geformuleerd.

De NVAO is in het licht van het vorenstaande tot de slotsom gekomen dat de beoordeling van de voorliggende opleiding zorgvuldig en gedegen tot stand is gekomen, en dat het eindoordeel van de commissie deugdelijk is gemotiveerd.

4 Opleiding

Beschrijving van de opleiding

– instelling:	Hogeschool Gent
– aard instelling:	ambtshalve geregistreerd
– vestiging(en):	Gent
– graad en de kwalificatie:	Bachelor in het vastgoed
– niveau en oriëntatie:	professioneel gerichte bachelor
– studieomvang ¹ :	180 studiepunten
– afstudeerrichtingen ² :	Landmeten en Makelaardij
– onderwijstaal:	Nederlands
– studiegebied:	Industriële wetenschappen en technologie
– aard van de aanvraag:	accreditatie

---

¹ Situatie ten tijde van de visitatie

² Situatie ten tijde van de visitatie

5 Beoordeling

De NVAO steunt haar besluitvorming op volgende elementen:

- Het accreditatierapport bevat een beoordeling per onderwerp en per facet³;
- De NVAO hanteert bij de beoordeling van de onderwerpen de scores 'voldoende' en 'onvoldoende'⁴;
- Een accreditatiebesluit is positief indien alle samenvattende oordelen over de onderwerpen voldoende zijn. Het eindoordeel spreekt zich niet uit over gradaties in kwaliteit. Dit gebeurt door de visitatiecommissie die in haar rapport een score geeft per facet;
- De NVAO kan per facet volstaan met een verwijzing naar de bevindingen en de overwegingen van het bijhorende visitatierapport, m.a.w. ze kunnen door de NVAO worden overgenomen. Per facet wordt aangegeven of de NVAO de bevindingen en overwegingen van de visitatiecommissie bijtreedt. Indien dat niet het geval is draagt de NVAO een eigenstandige motivering aan⁵.

5.1 Doelstellingen opleiding

Facet 1.1. Niveau en oriëntatie opleiding

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 1.1 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 1.2. Domeinspecifieke eisen

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 1.2 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Samenvattend oordeel, weging van de facetten en motivering van het samenvattend oordeel over onderwerp 1: doelstellingen opleidingen:

Het ZER vermeldt een zeer uitgewerkte doelstellingslijst uitgeschreven als na te streven competenties. De commissie kon vaststellen dat de competentieprofielen uitgebreid besproken worden in een opleidingscommissie waar de studiefiches voor elke docent en opleidingsonderdelen worden geëvalueerd en aangepast. De specifieke doelstellingen per opleidingsonderdeel worden door lectoren en studenten elektronisch geraadpleegd. De opleiding kent een aantal initiatieven voor het organiseren van buitenlandse stages. De integratie van Projectmatig Wetenschappelijk Onderzoek (PWO) en dienstverlening in de opleiding is in de beginfase van plannen en onderzoeken van mogelijkheden. De commissie kon vaststellen dat de opleiding in ruimte mate aansluit bij het niveau en de eisen zoals die gesteld worden aan de opleidingen tot professionele bachelor. De betrokkenheid van het werkveld bij het bepalen van het opleidingsprofiel en de -programmering, wordt door een specifieke werkgroep nader uitgewerkt. De commissie vraagt aandacht te besteden aan de

³ Art.7 en 8 van het reglement 'tot bepaling van de bestuursbeginselen die van toepassing zijn bij de besluitvorming inzake accreditatie en toets nieuwe opleiding ten aanzien van opleidingen in de Vlaamse gemeenschap', hierna 'reglement Bestuursbeginselen'

⁴ Accreditatiekader en art. 58&1, eerste lid van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen.

⁵ Art.12 van het reglement Bestuursbeginselen

internationale benchmarking van de opleiding en onderdelen als PWO en maatschappelijke dienstverlening te integreren in de opleiding.

De beroepsgerichte competenties van de afstudeerrichting Makelaardij gebeurde op basis van het opleidingsprofiel Vastgoed zoals opgesteld door VLOR, het beroepsprofiel van de vastgoedmakelaar opgesteld door de VLOR en de gegevens uit de COBRA-databank van de VDAB over het beroep makelaar onroerend goed. De opleiding sluit in geruime mate aan bij de eisen zoals uitgedrukt in het domeinspecifiek referentiekader en de beroepsgerelateerde organisaties. Toetsing met het actuele werkveld gebeurt op informele wijze (stage en eindwerken) en in het kader van een recent opgericht beroepsplatform. Competenties als leiding geven, teamwork en communicatievaardigheden komen vooral aan bod tijdens de stages, het projectwerk en de verdediging van het eindwerk. Aspecten van 'ondernemerschap' worden met name door gastdocenten aangereikt en duidelijk omschreven in het overzicht van de competenties. De commissie vraagt het werkveld op een systematische manier te betrekken, veiligheidsaspecten in de opleiding te integreren en aandacht te besteden aan de financiële randvoorwaarden: het toegepaste allocatiemodel beperkt de personeelsinzet ten aanzien van de opleiding Vastgoed in het geheel van het departement Technologie.

Overwegingen NVAO:

De NVAO sluit zich aan bij de motivering van de visitatiecommissie voor de score voldoende voor het onderwerp Doelstellingen opleiding.

Conclusie NVAO:

De NVAO beoordeelt het onderwerp Doelstellingen opleiding als **voldoende**

5.2 Programma

Facet 2.1. Eisen professionele / academische gerichtheid

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.2 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.2. Relatie tussen doelstelling en programma

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.1 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.3. Samenhang programma

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.3 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.4. Studielast

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.5 *Studietijd* in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.5. Toelatingsvoorwaarden

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.9 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.6. Studietoerusting

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.4 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.7 Afstemming tussen vormgeving en inhoud

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.6 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.8 Beoordeling en toetsing

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.7 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Samenvattend oordeel, weging van de facetten en motivering van het samenvattend oordeel over onderwerp 2: programma:

De opleidingsonderdelen zijn onderverdeeld in verschillende beroepsaspecten. Zij vormen de basis voor de opmaak van het leerprogramma. De inhoud van het leerprogramma vormt daarmee een adequate concretisering van de eindkwalificaties. Het deskundigheidsniveau van de vakken is voldoende. Het vakoverschrijdend werken met projectonderwijs en het opleidingsonderdeel 'studium generale' maakt een brede vorming en het realiseren van algemene competenties mogelijk. Het opleidingsprofiel is vastgelegd in een competentiematrix. De opbouw van het traject gebeurt volgens de graad van uitdieping van elk beroepsaspect. In 2005-2006 werden de competenties herwerkt en zijn nu onder meer in overeenstemming met de decretale competenties en geïnspireerd op de Dublin descriptor en de European Qualification Framework for Lifelong Learning (EQF). De commissie heeft in het programma een aantal internationale aspecten gezien zoals de organisatie van internationale seminaries en een buitenlandse studiereis. De commissie verzoekt de opleiding om de contacten met het werkveld en alumni te systematiseren met betrekking tot de inhoud van de opleidingsonderdelen; de internationale dimensie van het programma verder uit te bouwen met een netwerk van partnerinstellingen; informatie over en competenties in commerciële vaardigheden bij zelfstandige vestiging meer aan bod te laten komen in het programma; een vorm van keuzeopleidingsonderdelen te voorzien in functie van de profilering in de beroepssectoren.

De commissie stelt vast dat de opleiding voldoende aandacht besteedt aan de oriëntatie op de beroepspraktijk en aan actuele thema's in de vakgebieden. De opleiding nodigt regelmatig gastdocenten met een specifieke expertise uit. De stage omvat 24 van de 60 studiepunten van het laatste jaar. Studenten kunnen zelf een stageplaats voorstellen of een bedrijf kiezen uit de lijst met mogelijke stageplaatsen die ter beschikking gesteld wordt door de opleiding. Na goedkeuring wordt aan elke student een promotor toegewezen. De commissie stelde vast dat de inhoud van de opleidingsonderdelenfiches, het gebruikte materiaal en handboeken, de syllabi en de inhoud van de bibliotheek getuigen van voldoende aansluiting bij het vakgebied. De opleiding beschikt over een goede organisatie, begeleiding en evaluatie van stages en eindwerk. De commissie adviseert de opleiding

echter wel om de aansluiting bij de actuele professionele wereld op een systematische en gestructureerde wijze te organiseren en in alle opleidingsonderdelen te laten doorwerken. De opleiding heeft een modeltraject uitgewerkt waarin de ontwikkeling van competenties, attitudes, kennis en vaardigheden beschreven is. Voor beide afstudeerrichtingen werd een tabel opgesteld die de volgtijdelijkheid van de opleidingsonderdelen vastlegt. De opleidingsonderdelen werden zo gegroepeerd dat deze maximaal ter ondersteuning staan van de projecten. Binnen de opleidingsonderdelen zijn flankerende opleidingsonderdelen voorzien die worden aangeboden op het moment dat de student die in het project echt nodig heeft. De studenten kunnen ter vervanging van de bedrijfsstage meewerken aan een onderzoeksproject bij een van de Erasmuspartners. De commissie kon vaststellen dat het programma een voldoende mate van samenhang in de opbouw vertoont. De theoretische en praktisch gerichte vakken zijn evenwichtig aanwezig en de verticale vooruitgang in de projectbenadering heeft mogelijkheid tot inhoudelijke integratie. De commissie vraagt aandacht voor de interdisciplinaire, horizontale samenhang en het aanbod aan keuzevakken.

De opleiding bestaat uit 3 studiejaren van elk 60 studiepunten. In totaal wordt dus een opleidingsprogramma georganiseerd van 180 studiepunten. Hiermee voldoet de opleiding aan de formele eisen met betrekking tot de minimale studieomvang van een professionele bachelor.

De totale studietijd per opleidingsonderdeel wordt uitgedrukt in het aantal uren dat de student aan zijn onderwijsactiviteiten spendeert. In het academiejaar 2005-2006 zijn er voor het eerste jaar van het nieuwe programma studietijdmetingen ingericht. Per semester wordt een meting voorzien. Na de tweede meting worden de resultaten gezamenlijk verwerkt. Via resonansgesprekken met studenten worden deze resultaten geëvalueerd waarbij zij verbeteringsvoorstellen kunnen formuleren. De studiebegeleider stelt een rapport op van de gezamenlijke resultaten en van de uiteindelijke bevindingen. Dit rapport wordt voorgelegd aan het docententeam om de nodige opvolgingsinitiatieven te nemen. Zo werd bijvoorbeeld het totaal aantal uren wiskunde voor de afstudeerrichting Vastgoed-Makelaardij verminderd ten opzichte van dat voor de afstudeerrichting Landmeten. Uit de laatste bevraging blijkt dat 83% van de eerstejaars Vastgoed-Landmeten en 72% van de eerstejaars Vastgoed-Makelaardij tevreden is over de verdeling van de studielast. De commissie kon vaststellen dat het programma in voldoende mate als studeerbaar wordt ervaren en overeenkomt met een normale studielast. De commissie vraagt de 'knelpunt'-opleidingsonderdelen van extra begeleiding te voorzien.

Ter voorbereiding van het nieuwe programma heeft de opleidingscommissie in samenspraak met de betrokken lectoren de onderwijsvormen per opleidingsonderdeel in de studiegids vastgelegd. Er werd gekozen voor een aantal nieuwe werkvormen zoals begeleid zelfstandig leren en projectonderwijs. Studenten komen al in het eerste jaar van hun opleiding in aanraking met een reële situatie in het werkveld. Bijvoorbeeld via een analyse van een bouwverf met een reële opdrachtgever. Het begeleid zelfstandig leren wordt door de lectoren op verschillende manieren ingevuld. De studiereis naar het buitenland omvat een vakoverschrijdend programma waarbij concrete realisaties worden toegelicht die illustratief zijn voor enkele aspecten die in verschillende opleidingsonderdelen aan bod komen. De commissie kon vaststellen dat de opleiding in het projectwerk een innoverende onderwijsvorm realiseert die het geheel van de opleiding kenmerkt en sterk gericht is op de ontwikkeling van professionele competenties. Voor het overige heeft de opleiding oog voor het implementeren van gevarieerde en aangepaste didactische werkvormen. Het elektronisch leerplatform wordt voor de meeste opleidingsonderdelen gehanteerd. De commissie verzoekt de werkvormen voor de opleidingsonderdelen met grote groepen

studenten te optimaliseren en de mogelijkheid tot internationale uitwisseling systematisch bekend te maken bij de studenten.

De opleiding beschikt over een competentietabel met de vereiste kennis, vaardigheden en attitudes per opleidingsonderdeel. De competenties worden getoetst via permanente evaluatie, mondelinge en/of schriftelijke semesterexamens en innoverende evaluatievormen. De wijze van evalueren is per opleidingsonderdeel beschreven in de studiefiche. Binnen projectonderwijs maken peer assessment en portfolio deel uit van de evaluatie. De student rapporteert tijdens zijn stage wekelijks middels een (digitaal) stageboek. Het eindwerk en de verdediging worden afzonderlijk gequoteerd door de stagebegeleider, de promotor en de copromotor. De commissie stelt vast dat de kwaliteit van de examenvragen tegemoet komt aan de vooropgestelde doelstellingen en dat zij representatief zijn voor de te verwerven inhouden en vaardigheden. De commissie vraagt de evaluaties ook onderwijskundig te analyseren (mogelijkheidsgraad, differentiatie, validiteit) en deze resultaten terug te koppelen aan de lectoren. Daarnaast vraagt de commissie specifieke evaluatietechnieken (bijvoorbeeld peer assessment) verder te optimaliseren.

De commissie stelt vast dat de opleiding een open toelatingsbeleid hanteert en oog heeft voor de diversiteit van de instroompopulatie. Ongeveer 40% komt uit een ASO-richting. Het aantal TSO-studenten vormt een kleine meerderheid (55%). De opleiding hanteert de decretale voorwaarden voor toelating. Kandidaten die niet in het bezit zijn van een voldoende geacht diploma worden toegelaten indien ze slagen in een toegangsonderzoek. De opleiding organiseert diverse activiteiten ten aanzien van instromende studenten. De commissie verzoekt de kwaliteit van de instroompopulatie nader te onderzoeken en aangepaste maatregelen uit te werken om aan de groter wordende diversiteit aan vooropleidingen tegemoet te komen. Verder verzoekt de commissie om maatregelen te implementeren om EVC- en EVK – dossiers adequaat op te vangen.

Overwegingen NVAO:

De NVAO sluit zich aan bij de motivering van de visitatiecommissie voor de score voldoende voor het onderwerp Programma.

Conclusie NVAO:

De NVAO beoordeelt het onderwerp Programma als **voldoende**

5.3 Inzet personeel

Facet 3.1. Eisen professionele/academische gerichtheid

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 3.2 in het visitatierapport. De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 3.2. Kwantiteit personeel

Met ingang van 1 januari 2006 hanteert de Hogeschool Gent een enigszins gewijzigd allocatiemodel inzake personeel. Hierbij wordt in het verdelingsmodel rekening gehouden met de BAMA-hervormingen en de flexibilisering. Het studentenaantal van de opleiding Vastgoed is sterk gestegen. Hierdoor is de taakbelasting toegenomen. De commissie stelde vast dat de personeelsomkadering ontoereikend is in functie van de nu reeds verwachte taken en de geplande onderwijsinnovatie. De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 3.3 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet niet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 3.3. Kwaliteit personeel

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 3.1 in het visitatierapport. De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Samenvattend oordeel, weging van de facetten en motivering van het samenvattend oordeel over onderwerp 3: inzet personeel:

De commissie stelde vast dat de opleiding over een gemotiveerd team beschikt met een hoge graad van deskundigheid en een sterke betrokkenheid op de opleiding. Informele contacten in het team worden even belangrijk ervaren als formele overlegorganen. Alle docenten hebben de gelegenheid zich bij te scholen. De selectiecommissie voor nieuw personeel bestaat uit het departementshoofd, de departementssecretaris, de voorzitter van de opleidingscommissie, de vakgroepvoorzitter en twee vakspecialisten. De opleiding heeft een evaluatieprocedure met gesprekken op basis van een persoonlijke zelfevaluatie. De docentevaluatie gebeurt aan de hand van functioneringsgesprekken met het departementshoofd. De commissie beveelt aan om de resultaten van onderwijsevaluatie door de studenten op te nemen in de functioneringsgesprekken en de financiële randvoorwaarden voor een goed personeelsbeleid kritisch op te volgen.

De commissie stelde vast dat de opleiding gekenmerkt wordt door een voldoende mate van professionele gerichtheid van het docententeam. De docenten leggen een verbinding tussen de opleiding en de beroepspraktijk. Er zijn heel wat contacten met het beroepenveld die direct of indirect worden teruggekoppeld naar het onderwijs. De commissie verzoekt hierin meer systematiek aan te brengen en maatregelen te nemen ten aanzien van onderzoekscompetenties in het docententeam met het oog op het implementeren van PWO-initiatieven. Daarnaast verzoekt de commissie de informatiedoorstroom van academisch naar administratief personeel te optimaliseren.

De commissie adviseert de opleiding de taakbelasting van docenten zeker niet meer te laten toenemen en- in een eerste fase – mogelijke oplossingen in het kader van het departement, de hogeschool, de associatie en andere samenwerkingsverbanden te

onderzoeken. Hierbij merkt de commissie op dat een ander allocatiemodel hieraan hulp kan bieden.

Hoewel de kwantiteit van de personeelsomkadering als ontoereikend kan bestempeld worden is de commissie van oordeel dat de opleiding op het vlak van inzet van personeel toch een beoordeling 'voldoende' verdient, gelet op de aanwezige inhoudelijke basiskwalificaties, praktische expertise en de motivatie van het docentencorps.

Overwegingen NVAO:

De NVAO sluit zich aan bij de motivering van de visitatiecommissie voor de score voldoende voor het onderwerp Inzet personeel.

Conclusie NVAO:

De NVAO beoordeelt het onderwerp Inzet personeel als **voldoende**

5.4 Voorzieningen

Facet 4.1. Materiële voorzieningen

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 4.1 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 4.2. Studiebegeleiding

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 4.2 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Samenvattend oordeel, weging van de facetten en motivering van het samenvattend oordeel over onderwerp 4: voorzieningen:

Naar het oordeel van de commissie beschikt de opleiding over net voldoende lokalen om het onderwijs te kunnen organiseren. De huidige infrastructuur is in het kader van het projectonderwijs wel erg nipt om studenten op zelfstandige basis te laten werken. De collectie in de bibliotheek is echter voldoende actueel en in het gebouw is een volledig uitgerust zelfstudiecentrum aanwezig. Studenten kunnen er een computer reserveren om hun e-mail te raadplegen of om op eigen initiatief van de aangeboden softwarepakketten gebruik te maken. Via de computer kunnen de digitale catalogus van de hogeschool, de bibliotheken, de dienstverlening en handleidingen geraadpleegd worden. De website van de opleiding wordt continue aangevuld en geactualiseerd. De uitrusting en ICT-voorzieningen kunnen voldoende worden genoemd. Het vooruitzicht op een nieuwbouw biedt positieve perspectieven. De commissie vraagt in de voorziening van de ICT-mogelijkheden rekening te houden met het groeiend studentenaantal, sommige lokalen op te smukken, specifieke software voor de vastgoedsector uit te breiden in het cursusaanbod, lokalen te voorzien die zijn aangepast aan de innoverende werkvormen en de cateringvoorzieningen te optimaliseren.

Potentiële studenten kunnen zowel via de website van de hogeschool als via de departementale website toegang vinden tot de 'eerstelijnsinformatie'. Dit betreft de aangeboden opleidingen en inschrijvingsformaliteiten maar ook meer gedetailleerde informatie zoals de ECTS-studiefiches. Met het oog op de instroombegeleiding zijn drie informatiebrochures uitgewerkt. Om de stap naar het hoger onderwijs te versoepelen worden er sessies studiemethodiek ingericht. De doorstroombegeleiding kent verschillende

initiatieven. Er is een departementale coördinator studiebegeleiding bij wie studenten terecht kunnen voor opvang en eventuele doorverwijzing naar gespecialiseerde diensten. Risicostudenten worden geselecteerd door het LASSI-project dat een snelle analyse maakt van leer- en studiestrategieën van studenten. Zij worden uitgenodigd op een feedbackgesprek met een studiebegeleider van het departement. De communicatie van de onderwijsdoelstellingen, onderwijs- en examenreglement gebeurt via de studiegids met alle inlichtingen betreffende de opleidingsonderdelen. Deze kan eveneens online geraadpleegd worden. Ook hebben studenten toegang tot hun studieresultaten. De opleiding heeft verder een opleidingskrant, een ombudsdienst en goede sociale voorzieningen. De commissie vraagt de afstudeerbegeleiding verder te systematiseren en studiemethoden ook te integreren in de opleidingsonderdelen en studie-informatie te voorzien met betrekking tot verdere studies.

Overwegingen NVAO:

De NVAO sluit zich aan bij de motivering van de visitatiecommissie voor de score voldoende voor het onderwerp Voorzieningen.

Conclusie NVAO:

De NVAO beoordeelt het onderwerp Voorzieningen als **voldoende**

5.5 Interne kwaliteitszorg

Facet 5.1. Evaluatie resultaten

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 5.1 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 5.2. Maatregelen tot verbetering

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 5.2 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 5.3. Betrekken van medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 5.3 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Samenvattend oordeel, weging van de facetten en motivering van het samenvattend oordeel over onderwerp 5: interne kwaliteitszorg:

De hogeschool hanteert een EFQM Excellence Model om de kwaliteitszorg vorm te geven. Hierbij gebruikt de opleiding de Tris-methode als instrument. De centrale kwaliteitscoördinator ondersteunt de departementen bij de kwaliteitszorg. Hij stelt hiervoor meerjarenplannen op en werkt handleidingen uit. De op het opleidingsniveau gehanteerde vragenlijsten bevatten aspecten omtrent informatieverstrekking, internationalisering, infrastructuur, gebruik van de elektronische leeromgeving en onderwijs/examenorganisatie. De resultaten worden besproken door onder andere de opleidingscommissie en leiden tot relevante verbeterpunten. De opleiding schakelt over tot een regelmatige, driejarige evaluatie en is gestart met zogeheten 'klankbordgroepen' waarin betrokkenen bij de opleiding over de kwaliteit van het onderwijs en de opleiding van gedachten wisselen.

De verbeterpunten worden als actiepunt in het jaaractieplan opgenomen. De commissie kreeg een volledig overzicht van de geplande verbeteracties en kon vaststellen dat een aantal daarvan reeds gerealiseerd werden, sommige in uitvoering zijn en bijdragen tot de kwaliteitsverbetering van de opleiding. De commissie verzoekt om een systematisch kwaliteitsbeleid uit te bouwen op departementaal niveau en korte en middellange termijnplanning met het oog op verbeteracties en opvolging in de tijd te voorzien. Voorts de procedures voor onderwijsinnovatie op niveau van de opleiding beter systematisch te structureren, de samenvatting van de meetresultaten op een meer systematische manier te gebruiken in het kader van IKZ en een handboek te ontwikkelen. Tot slot verzoekt de commissie voldoende ondersteuning te bieden aan de docenten bij didactische vernieuwing en implementatie van nieuwe werkvormen.

De medewerkers worden bij de kwaliteitszorg betrokken in de opleidingscommissie en op de coördinatorenvergadering. De studenten worden naast de reguliere bevragingen bij specifieke thema's betrokken. Daarnaast is er vanuit het werkveld heel wat feedback, bijvoorbeeld tijdens de gastcolleges van het VIVO. Ook oud-studenten die nu als gastdocent bij de opleiding betrokken zijn leveren feedback op de opleiding. De commissie stelt vast dat, hoewel er voldoende overlegorganen zijn, de betrokkenheid wordt beperkt tot informeel en occasioneel overleg. De klankgroepen echter vormen een goed begin van de versterkte systematische betrokkenheid van deze twee groepen. De commissie beveelt aan aandacht te besteden aan de structuur en systematiek van de raadpleging van betrokkenen bij de opleiding, docenten en studenten meer te betrekken bij kwaliteitsopvolging en de bevragingen via het elektronisch leerplatform te optimaliseren.

Overwegingen NVAO:

De NVAO sluit zich aan bij de motivering van de visitatiecommissie voor de score voldoende voor het onderwerp Interne kwaliteitszorg.

Conclusie NVAO:

De NVAO beoordeelt het onderwerp Interne kwaliteitszorg als **voldoende**

5.6 Resultaten

Facet 6.1. Gerealiseerd niveau

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 6.1 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 6.2. Onderwijsrendement

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 6.2 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Samenvattend oordeel, weging van de facetten en motivering van het samenvattend oordeel over onderwerp 6: resultaten:

De commissie heeft een aantal eindwerken gezien en kon vaststellen dat deze voldoen aan de eisen gesteld door de opleiding. De eindwerken zijn logisch opgebouwd, goed verzorgd en gestructureerd, zeer leesbaar en geven inhoudelijk inzicht in de aan de orde gestelde problematiek. Tevens getuigen de eindwerken van heel wat eigen inbreng door de studenten. De studenten zijn blijkens diverse bevragingen tevreden met het niveau van de opleiding en de competenties die zij gedurende de opleiding hebben verworven.

Hoewel de rendementen niet structureel gemeten worden heeft de commissie toch inzicht verworven in de cijfermatige resultaten van de opleiding. Het slaagpercentage bij de eerstejaars ligt gemiddeld rond de 54%. Dit is ongeveer 3% hoger dan het gemiddelde van andere opleidingen van de Hogeschool Gent dan het gemiddelde slaagcijfer voor eerstejaars van de opleiding Bouw in Vlaanderen. 78% van de afgestudeerden doet drie jaar over de opleiding, ongeveer 23% doet er vier jaar over en in een aantal sporadische gevallen heeft een student vijf jaar nodig voor de opleiding. De commissie stelde vast dat de opleiding zich wel bewust is van rendementsproblematiek en adviseert de opleiding om analoog aan de resultatenmeting werk te maken van een systematische analyse en bespreking van het onderwijsrendement, cohortonderzoek te doen naar de studentendoorstroom, slagen en falen en 'drop-out' en deze analyses aan te wenden in het kader van onderwijskundige maatregelen als kwaliteitbewaking, studiebegeleiding, flexibele leertrajecten en curriculuminnovatie.

Overwegingen NVAO:

De NVAO sluit zich aan bij de motivering van de visitatiecommissie voor de score voldoende voor het onderwerp Resultaten.

Conclusie NVAO:

De NVAO beoordeelt het onderwerp Resultaten als **voldoende**

6 Oordelen visitatiecommissie

De onderstaande tabel geeft per onderwerp en per facet het oordeel van de visitatiecommissie uit hoofdstuk 5 weer.

Onderwerp	oordeel	facet	oordeel
1 Doelstellingen	V	1.1 niveau en oriëntatie	G
		1.2 domeinspecifiek referentiekader	V
2 Programma	V	2.1 eisen gerichtheid	V
		2.2 relatie doelstellingen - programma	V
		2.3 samenhang programma	V
		2.4 studielast	V
		2.5 toelatingsvoorwaarden	V
		2.6 studieomvang	V
		2.7 afstemming tussen vormgeving en inhoud	G
		2.8 beoordeling en toetsing	V
		2.9 masterproef ⁶	nvt
3 Inzet personeel	V	3.1 eisen gerichtheid	V
		3.2 kwantiteit	O
		3.3 kwaliteit	G
4 Voorzieningen	V	4.1 materiële voorzieningen	V
		4.2 studiebegeleiding	V
5 Interne kwaliteitszorg	V	5.1 evaluatie resultaten	V
		5.2 maatregelen tot verbetering	V
		5.3 betrokkenheid	V
6 Resultaten	V	6.1 gerealiseerd niveau	V
		6.2 onderwijsrendement	V

Eindoordeel van de visitatiecommissie: positief

O: onvoldoende; V: voldoende; G: goed; E: excellent

⁶ Enkel voor masteropleidingen

7 Oordelen NVAO

De onderstaande tabel geeft per onderwerp het oordeel van de NVAO weer.

Onderwerp	oordeel
1 Doelstellingen	V
2 Programma	V
3 Inzet personeel	V
4 Voorzieningen	V
5 Interne kwaliteitszorg	V
6 Resultaten	V

Eindoordeel van de NVAO: positief

O: onvoldoende; V: voldoende

8 Opmerkingen en bezwaren van instelling

Conform de bepalingen vermeld in de handleiding accreditatie kan een instelling opmerkingen en bezwaren formuleren op het ontwerp van accreditatierapport.

De instelling heeft geen opmerkingen en/of bezwaren geformuleerd op het ontwerp van accreditatierapport.

Het accreditierapport is tot stand gekomen op basis van een externe beoordeling van de opleiding Bachelor in het vastgoed (professioneel gerichte bachelor) van Hogeschool Gent uitgevoerd door Vlaamse Hogescholenraad.

Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO)

Parkstraat 28

Postbus 85498 | 2508 CD DEN HAAG

T 31 70 312 23 00

F 31 70 312 23 01

E info@nvao.net

W www.nvao.net

Aanvraagnummer #3683

De accreditatie geldt vanaf de aanvang van het academiejaar 2009-2010 tot het einde van academiejaar 2016-2017.